

Fundusze Europejskie

Fundusze Europejskie
dla Świętokrzyskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Instrukcja przygotowania załączników do wniosku o dofinansowanie projektu (EFRR)

**Priorytet 5 Fundusze Europejskie dla rozwoju
społecznego programu Fundusze Europejskie dla
Świętokrzyskiego 2021 – 2027
Działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna
Nr naboru FESW.05.01-IZ.00-002/24**

Listopad 2024 rok

Sposób przekazywania załączników do ION

1. Załączniki opisane w niniejszej Instrukcji wgrywane są przez wnioskodawców do systemu CST2021 w aplikacji WOD2021 przy wykorzystaniu formularza wniosku o dofinansowanie w zakładce „Załączniki”.
2. Załączniki muszą mieć postać plików w formacie pdf, xls, xlsx.
- 3. Załączniki muszą zostać podpisane przy użyciu podpisu kwalifikowanego.**
4. Załączniki muszą zostać załączone w postaci odrębnych plików.
5. Rozmiar załączanego w aplikacji WOD2021 pliku załącznika nie może być większy niż 25MB.
6. Jeżeli rozmiar pliku – załącznika jest większy niż 25 MB, załącznik należy podzielić na logicznie spójne części.

Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć pismo przewodnie wraz z wymaganymi załącznikami:

Załącznik 1: Oświadczenia Wnioskodawcy

Opis dokumentu:

Za pomocą tego dokumentu Wnioskodawca składa oświadczenia z klauzulą świadomości odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Wzór dokumentu:

Załącznik 1 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”;

Załącznik 2: Oświadczenie dotyczące świadomości skutków niezachowania wskazanej formy komunikacji

Opis dokumentu:

Wnioskodawca oświadcza, że ma pełną świadomość skutków niezachowania przez niego wskazanej w Regulaminie naboru formy komunikacji.

Wzór dokumentu:

Załącznik 2 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 3: Upoważnienia i pełnomocnictwa osób/podmiotów upoważnionych do reprezentowania wnioskodawcy, innych niż wykazanych w dokumentach rejestrowych.

Opis dokumentu:

W szczególnych przypadkach, mogących przyczynić się do sprawniejszej realizacji, rozliczenia i monitoringu projektu możliwe jest, na zasadach przewidzianych prawem (w zależności od statusu i formy prawnej Wnioskodawcy) udzielenie upoważnienia/pełnomocnictwa dla innych niż wskazanych w dokumentach rejestrowych/statutowych osób/podmiotów do reprezentowania wnioskodawcy. W dokumencie tym powinny się znaleźć przynajmniej następujące informacje: dane osoby/podmiotu udzielającego pełnomocnictwa/upoważnienia, czas, na który udzielane jest pełnomocnictwo/upoważnienie, dane osoby/podmiotu, któremu udzielane jest upoważnienie, podstawa prawna udzielenia pełnomocnictwa/upoważnienia, przesłanki udzielenia pełnomocnictwa/upoważnienia, zakres udzielonego pełnomocnictwa/upoważnienia.

W przypadku gdy w dokumentach statutowych nie przewidziano pełnomocnictwa należy przedłożyć taki dokument poświadczony notarialnie.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 4: Uproszczone Studium Wykonalności Inwestycji

Opis dokumentu:

Na podstawie informacji zawartych w Uproszczonym Studium Wykonalności Inwestycji (USWI) dokonywana jest ocena wniosku. W dokumencie tym należy między innymi bardzo konkretnie odnieść się do kryteriów wyboru obowiązujących dla danego naboru, jak również przeprowadzić test pomocy publicznej. Dane zawarte w USW powinny być zgodne z danymi zawartymi we wniosku o dofinansowanie. Należy wskazać wszystkie źródła pozyskanych danych oraz okres, którego dotyczą. Dane te muszą być wiarygodne i realne oraz najbardziej aktualne.

Wzór dokumentu:

Załącznik 4 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 5: Harmonogram ponoszenia wydatków/kosztów kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych oraz zamówień w ramach projektu

Opis dokumentu:

Za pomocą tego dokumentu Wnioskodawca przedstawia planowany harmonogram ponoszenia wydatków oraz prowadzenia zamówień w ramach projektu.

Wzór dokumentu:

Załącznik 5 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 6: Formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko (OOS) z uwzględnieniem odporności na zmiany klimatu oraz zasady „Nie czyń znaczącej szkody” DO NOT HARM (DNSH) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027;

Opis dokumentu:

Do wniosku Wnioskodawca dołącza wypełniony formularz OOS zgodnie z zawartą w nim instrukcją na obowiązującym wzorze.

W oparciu o powyższy formularz konieczne jest dostarczenie stosownych informacji i dokumentów potwierdzających prawidłowo przeprowadzoną procedurę OOS.

Wzór dokumentu:

Załącznik 6 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 7: Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 (Dodatek 1 do Formularza OOS)

Opis dokumentu:

Organem wydającym deklaracje jest właściwy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ), który zgodnie z art. 32 ust. 3 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (zwanej dalej „Uop”) koordynuje funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania i do którego zadań, zgodnie z art. 131 ust. 1 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zwanej dalej „Uooś”), należy ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 oraz przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub udział w tych ocenach.

Wyłączeniu z obowiązku przedkładania deklaracji organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000, podlegają następujące zamierzenia inwestycyjne:

- projekty nieinfrastrukturalne (np. zakup sprzętu, urządzeń, taboru);
- kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne na budynkach;
- powietrzne pompy ciepła;
- prace związane z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach;
- przedsięwzięcia, dla których przeprowadzono ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 w ramach decyzji środowiskowej oraz przedsięwzięcia, dla których przeprowadzona została ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 w myśl art. 98 ustawy OOS;

oraz następujące przedsięwzięcia położone poza obszarami Natura 2000:

- wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków;
- przebudowy obiektów, mieszczących się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.);
- energooszczędne oświetlenia ulic i dróg;
- obiekty małej architektury i zagospodarowanie terenów zielonych;
- termomodernizacji budynków.

W przypadku ww. inwestycji wnioskodawca powinien przedstawić stosowne wyjaśnienie.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu. Zaświadczenie organu powinno zostać wypełnione zgodnie ze wzorem opracowanym przez organ odpowiedzialny za monitorowanie tych obszarów.

Załącznik 8 Deklaracja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną (Dodatek 2 do Formularza OOS)

Opis dokumentu:

Deklarację wydaje właściwa terenowo, ze względu na lokalizację projektu jednostka PGW Wody Polskie.

Brak konieczności dołączania do wniosku o dofinansowanie deklaracji organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną przewidziano dla następujących przedsięwzięć:

- przedsięwzięć, które uzyskały decyzję środowiskową, w treści, której znajdują się wnioski z przeprowadzonej analizy oddziaływania inwestycji na JCWP;
- projektów nieinfrastrukturalnych;
- kabli teletechnicznych instalowanych na istniejących słupach;
- ścieżek rowerowych;
- montażu anten, nadajników i odbiorników na istniejących obiektach budowlanych,
- termomodernizacji budynków;
- kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych na budynkach;
- powietrznych pomp ciepła;
- wszelkich prac konserwatorskich i restauratorskich prowadzonych wewnątrz i na zewnątrz budynków oraz remontów obiektów budowlanych innych niż kategorie VII, XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXX z załącznika do ustawy Prawo budowlane;
- zmian sposobu użytkowania istniejących budynków;
- prac związanych z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach;
- przebudowy obiektów innych niż ww. kategorie, mieszczące się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.);
- energooszczędne oświetlenie ulic i dróg;
- obiektów małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych.

W przypadku ww. inwestycji wnioskodawca powinien przedstawić stosowne wyjaśnienie.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu. Zaświadczenie organu powinno zostać wypełnione zgodnie ze wzorem opracowanym przez organ odpowiedzialny za gospodarkę wodną.

Załącznik 9: Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z kartą informacyjną przedsięwzięcia

Opis dokumentu:

Zgodnie z art. 73 ust. 1 Uoos postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się na wniosek podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. Zatem jeżeli zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa postępowanie takie zostało wszczęte, Wnioskodawca dołącza do wniosku o dofinansowanie kopię wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z kopią karty informacyjnej przedsięwzięcia.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 10: Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z dokumentem (informacją) potwierdzającym podanie do publicznej wiadomości informacji o wydanej decyzji

Opis dokumentu:

Jeżeli została wydana decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, Wnioskodawca dołącza jej kopię do wniosku o dofinansowanie wraz z dokumentem (informacją) potwierdzającym podanie do publicznej wiadomości informacji o wydanej decyzji.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 11: Szacunkowy kosztorys opracowany metodą uproszczoną/kalkulacja kosztów.

Opis dokumentu:

Do wniosku, który dotyczy robót budowlanych, montażowych i instalacyjnych Wnioskodawca dołącza szacunkowy kosztorys opracowany metodą kalkulacji uproszczonej zawierający poszczególne pozycje kosztorysowe wraz z podaniem co najmniej szacunkowych ilości jednostek przedmiarowych (obmiarowych) robót i ich cen jednostkowych. W przypadku, kiedy Wnioskodawca posiada kosztorys inwestorski opracowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. 2021, poz. 2458) należy go dołączyć zamiast kosztorysu szacunkowego. W przypadku projektu realizowanego w formule „zaprojektuj i wybuduj” należy dołączyć kalkulację kosztów.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca obowiązującego wzoru.

Załącznik 12: Kosztorys inwestorski

Opis dokumentu:

Kosztorys inwestorski sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. 2021, poz. 2458) - dotyczy sposobów wyceny obiektów i robót budowlanych oraz montażowych i instalacyjnych.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 13 Dokumenty potwierdzające podstawę wyceny poszczególnych elementów (co najmniej 2 oferty dla każdego z nabywanych środków trwałych/dostaw).

Opis dokumentu:

Dla projektów o charakterze nieinfrastrukturalnym (np. dot. zakupu sprzętu i urządzeń) należy załączyć dokument potwierdzający podstawę wyceny poszczególnych elementów (np. oferty – co najmniej 2 oferty dla każdego z nabywanych elementów wyposażenia). Dokument ten dotyczy również projektów infrastrukturalnych, w ramach, których kupowane jest wyposażenie nieujęte w kosztorysie.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca formy.

Załącznik 14 Program Funkcjonalno-Użytkowy.

Opis dokumentu:

Dokument obowiązkowy wyłącznie dla projektów realizowanych w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Należy dołączyć do wniosku o dofinansowanie.

Wzór dokumentu:

Program Funkcjonalno - Użytkowy należy przygotować zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. 2021 poz. 2454).

Załącznik 15 Oświadczenie o posiadanej dokumentacji technicznej.

Opis dokumentu:

W przypadku finansowania projektów infrastrukturalnych, Wnioskodawca przedstawia tylko oświadczenie o posiadanej dokumentacji technicznej projektu. W trakcie oceny Wnioskodawca może zostać poproszony o dostarczenie pełnej dokumentacji technicznej projektu.

W przypadku finansowania projektów typu zakupy inwestycyjne (dostawy), Wnioskodawca zobowiązany jest dostarczyć specyfikację, z której powinny wynikać m.in.: ilość, rodzaj, typ, główne parametry, ceny jednostkowe sprzętu (w formie kosztorysu) oraz plan rozmieszczenia kupowanego sprzętu.

W przypadku finansowania projektów dotyczących usług, Wnioskodawca przedkłada specyfikację usługi, z której powinny wynikać m.in.: rodzaj, charakter, zakres usługi przewidzianej do realizacji w ramach projektu. W projektach, w których usługi są jedynie dodatkowym elementem towarzyszącym realizacji projektu, np. promocja projektu lub inspektor nadzoru przedłożenie specyfikacji nie jest wymagane.

Wzór dokumentu:

Załącznik 15 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 16 Kopia prawomocnego pozwolenia na budowę/kopia wniosku o wydanie pozwolenia na budowę

Opis dokumentu:

Załączone dokumenty powinny być aktualne i prawomocne np. pozwolenie na budowę nie starsze niż trzy lata od momentu, kiedy stało się ono ostateczne, chyba że prace budowlane zostały już rozpoczęte - w takim przypadku należy dołączyć kopię pierwszej strony stosownego dziennika budowy oraz kopię stron z pierwszym i ostatnim wpisem w dzienniku budowy.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 17 Kopia zgłoszenia robót budowlanych, dla którego nie wniesiono sprzeciwu

Opis dokumentu:

Załączona kopia zgłoszenia robót budowlanych, dla którego nie wniesiono sprzeciwu, przedkładana do Instytucji Zarządzającej powinna być aktualna.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 18 Oświadczenie o prawie dysponowania nieruchomością na cele budowlane/cele projektu

Opis dokumentu:

Generalną zasadą jest, że dofinansowaniu mogą podlegać jedynie projekty realizowane na terenie (w obiekcie) należącym do Wnioskodawcy. Dopuszcza się również prawo dysponowania nieruchomością w formie dzierżawy, użyczenia, oświadczenia właściciela (potwierdzone stosownym dokumentem tj. umową dzierżawy, użyczenia, oświadczenie potwierdzone notarialnie) na okres równy czasowi realizacji inwestycji plus minimum pięć lat. Należy dołączyć stosowne oświadczenie, że Wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością. Wnioskodawca nie musi dołączać wypisów z ksiąg wieczystych (a jedynie numery ksiąg) lub aktów notarialnych, potwierdzających to prawo (złożenie fałszywego oświadczenia jest zagrożone odpowiedzialnością karną).

Wzór dokumentu:

Załącznik 18 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 19 Oświadczenie o zabezpieczeniu środków na realizację inwestycji.

Opis dokumentu:

Wnioskodawca jest zobowiązany dołączyć oświadczenie wg. wzoru Załącznik 20, że posiada środki finansowe niezbędne do realizacji projektu, podpisane przez osoby upoważnione do jego reprezentowania. Mogą to być zarówno jego środki własne, jak również kredyty bankowe, obligacje, dotacje z budżetu państwa, budżetu województwa, funduszy celowych itp.

Do oświadczenia należy dołączyć ponadto:

- **w przypadku jednostek samorządu terytorialnego** – link do strony, na której dostępne są: uchwała budżetowa podjęta przez stosowne organy na rok składania wniosku, a dla następnych lat Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) wraz ze wskazaniem pozycji, które odnoszą się do inwestycji. W dokumentach tych powinny być podane co najmniej: dokładna nazwa zadania współfinansowanego ze środków strukturalnych, kwota przeznaczona na wkład własny w

poszczególnych latach realizacji projektu, a także lata jego realizacji. W przypadku, gdy Beneficjent otrzyma środki finansowe z innych źródeł publicznych, należy załączyć kopię dokumentu poświadczające takie współfinansowanie, wydanego przez instytucję przyznającą środki.

- **jednostek budżetowych** - na podstawie art. 11 ust. 3 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077) dokumentem potwierdzającym posiadanie środków na realizację projektu powinien być plan dochodów i wydatków danej jednostki budżetowej, który przewiduje odpowiednie środki na realizację projektu. W przypadku projektów realizowanych przez okres dłuższy niż jeden rok zabezpieczanie środków finansowych przez jednostki budżetowe możliwe jest za pomocą wieloletnich prognoz finansowych stanowiących załącznik do uchwały budżetowej.
- **kościół (kościelnej osoby prawnej)** określenie dokumentu, który może stanowić „ekwiwalent” uchwały organu kolegialnego np. rady gminy jest zależne od przepisów regulujących funkcjonowanie danego kościoła. Status kościelnych osób prawnych i organów uprawnionych do działania w imieniu tych osób określają właściwe przepisy prawa polskiego i prawa wewnętrznego kościołów. W przypadku kościołów i związków wyznaniowych organy te wymienione są w ustawach regulujących stosunek Państwa do kościołów i związków wyznaniowych. W przypadku, gdy z przepisów regulujących funkcjonowanie danego kościoła lub związku wyznaniowego wynika, że w imieniu kościelnej osoby prawnej występuje organ jednoosobowy (np. biskup diecezji katolickiej, proboszcz parafii katolickiej), wówczas wymaganym dokumentem będzie oświadczenie (deklaracja) danego organu). Natomiast, gdy z przepisów regulujących funkcjonowanie danego kościoła lub związku wyznaniowego wynika, że organem właściwym do postępowania w imieniu kościelnej osoby prawnej jest organ kolegialny (np. rada parafialna, synod), wówczas właściwą formą działania takiego organu będzie uchwała.
- **w przypadku innych kategorii Beneficjentów** należy załączyć uchwałę (lub oświadczenie w przypadku organu jednoosobowego) właściwego organu stanowiącego określającą zadanie, na które przeznaczone są środki finansowe, jego koszt całkowity a także wysokość wkładu własnego zabezpieczonego na realizację danego zadania w kolejnych latach. Należy pamiętać, że wkład własny beneficjenta każdorazowo regulowany jest wysokością przyznanego Wnioskodawca, w ramach wkładu własnego pokrywa wszystkie wydatki niekwalifikowalne w ramach projektu i powinno to być uwzględnione w dokumencie potwierdzającym posiadanie przez Wnioskodawcę środków niezbędnych do zrealizowania projektu.

Uwaga: Natomiast w przypadku braku środków na wkład własny (koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne) na dzień składania wniosku Wnioskodawca przedkłada dokumenty szczegółowo opisane w załączniku 19 niniejszej Instrukcji.

Wzór dokumentu:

Załącznik 19 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 20: Bilans za ostatni rok / Rachunek zysków i strat przynajmniej za ostatni rok (potwierdzony przez głównego księgowego lub biegłego rewidenta) zgodnie z przepisami o rachunkowości, a w przypadku jednostek samorządu terytorialnego link do strony, na której zamieszczono opinię składu orzekającego RIO o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok poprzedni.

Opis dokumentu:

1. Jeżeli Wnioskodawca nie jest jednostką samorządu terytorialnego to zobowiązany jest załączyć Bilans za ostatni rok lub Rachunek zysków i strat przynajmniej za ostatni rok (potwierdzone przez głównego księgowego lub biegłego rewidenta) zgodnie z przepisami o rachunkowości.
2. Jeżeli Wnioskodawca jest jednostką samorządu terytorialnego to zobowiązany jest on do podania linku do strony internetowej, na której dostępna jest opinia składu orzekającego RIO o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok poprzedni.
3. W przypadku podmiotów niezobowiązanych do sporządzania bilansu należy przedłożyć ostatnie zeznanie podatkowe PIT lub inny dokument określający obroty, zysk oraz zobowiązania i należności ogółem.

Wzór dokumentu:

ION nie narzuca wzoru dokumentu.

Załącznik 21: Oświadczenie w sprawie zgodności z zasadami uniwersalnego projektowania

Opis dokumentu:

Zasady dot. uniwersalnego projektowania dostępne pod adresem internetowym: <https://budowlaneabc.gov.pl/standardy-projektowania-budynkow-dla-osob-niepelnosprawnych/>

Wzór dokumentu:

Załącznik 21 do „Instrukcji przygotowania załączników [...]”

Załącznik 22: Oświadczenie o niekaralności

Opis dokumentu:

Wypełniając art. 61 ust. 4 ustawy wdrożeniowej beneficjent zobowiązany jest do złożenia Oświadczenia o niekaralności na etapie składania wniosku o dofinansowanie oraz powtórnie przed podpisaniem umowy/decyzji/porozumienia.

Wzór dokumentu:

Załącznik 22 do Instrukcji przygotowania załączników [...]

Załącznik 23: Oświadczenie w zakresie wykorzystywania majątku objętego zakresem projektu w celach gospodarczych

Wzór dokumentu:

Załącznik 23 do Instrukcji przygotowania załączników [...]

Załącznik 24: Inne niezbędne dokumenty wymagane prawem, kategorią projektu lub istotne z punktu widzenia Wnioskodawcy

Wnioskodawca może dołączyć inne załączniki, mogące pomóc w należytej ocenie przedstawionego wniosku. Należy dołączyć załączniki, które wynikają ze specyfiki ogłoszonego naboru (jeśli dotyczy).

